

Suomen Metsätieteellinen Seura 90 vuotta

Suomen Metsätieteellinen Seura perustettiin huhtikuun 29. päivänä vuonna 1909 ja se lukeutuu vanhimpiin suomalaisiin tiedeseuroihin. Tieteenalana metsätiede oli tuolloin nuori ja aineellinen varustus tutkimuksen tekemiseen oli vaatimatonta. Korkein metsäopetus oli vasta vajaata vuotta aiemmin siirretty Evon metsäopistosta Keisarillisen Aleksanterin-yliopiston filosofisen tiedekunnan maanviljelystaloudelliseen osastoon. Tuolloin metsäntutkijoita oli varsin vähän. Yliopistossa metsäopetukseen oli virat vain metsänhoidon ja metsänarvioimisen aloilla. Metsätieteellinen koelaitoskin, nykyinen Metsäntutkimuslaitos, aloitti toimintansa vasta kymmenkunta vuotta myöhemmin eli vuonna 1918.

Seuran perustavassa kokouksessa puhetta johti Metsähallituksen ylitirehtööri P.W. Hannikainen. Yliopiston metsänhoidon opettaja A.K. Cajander alusti kotimaisen metsäntutkimuksen merkityksestä Suomen metsätaloudelle ja tieteellisen seuran tehtävästä edistää vapaata tutkimusta. Seuran perustajajäsenistä vain vajaa puolet toimi metsäalalla, muut olivat luonnontieteilijöitä.

Alkuperäisten sääntöjen mukaan seuran tarkoituksena oli työskennellä metsätieteen kehittämiseksi Suomessa ja olla yhdyssiteenä niiden henkilöiden välillä, jotka tutkivat kotimaista metsätaloutta ja sen perusteita sekä suhteita muihin talouden haaroihin. Sääntöjä on muutettu 90 vuoden aikana monta kertaa, mutta seuran varsinainen tarkoitus on säilynyt perustaltaan samanlaisena. Seuran perustajien näkemys tieteellisen seuran tehtävistä on siten osoittautunut kauskantoiseksi ja elinvoimaiseksi.

Suomen Metsätieteellisen Seuran perustamisen aikaan suomalaisessa yhteiskunnassa elettiin suuren muutoksen kautta. Taide- ja kulttuurielämä oli vilkasta. Se sai innoitusta kansallisaatteen heräämisestä. Tiedepiirit eivät olleet syrjässä vaan vaikuttivat aktiivisesti kansallisen tavoitteen saavuttamiseksi. Suomenkielisten tiedeseurojen perustaminen ja alkuaikojen vilkas toiminta olivat yhteydessä yhteiskunnalliseen muutokseen.

Vuosikymmenien aikana Metsätieteellinen Seura on toteuttanut tarkoitustaan järjestämällä esitelmätilaisuuksia ja toimittamalla julkaisuja. Seuran toiminnan päämääränä on ollut metsäntutkimustiedon saattaminen julkiseksi ja käydä avointa keskustelua metsäntutkimuksesta.

Nykyinen tutkimuksen toimintaympäristö on aivan toisenlainen kuin vuosisadan alun Suomessa. Siksi on paikallaan arvioida, onko tieteellisellä seuralla vielä tehtävää tässä sähköisten tietoverkkojen kansainvälisessä tiedemaailmassa.

Tutkimusrahoituksen valtavirta kulkee tutkimusohjelmien ja valtionhallinnon kautta. Tutkimusohjelmilla on poliittisesti määritellyt tavoitteet. Niillä edistetään taloutta ja ihmisten hyvinvointia. Tutkimusohjelmat, huippuyksikköjärjestelmä ja tulosajattelu ovat oivia välineitä tutkimuspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Olennaista on, millaisilla perusteilla tiedettä arvioidaan ja mikä asema tiedon etiikalla on arvoperustana. Tiedon etiikkaan kuuluu erottamattomasti tiedon objektiivisuus, toistettavuus ja luotettavuus. Ohjaavalla rahoituksella vaikutetaan tieteen kehitykseen. Siksi keskeinen merkitys on sillä, millaiset arvoperusteet ohjaavat tätä kehitystä. Historiassa on lukuisia esimerkkejä seurauksista, joita tiedon etiikasta poikkeavilla arvoperusteilla on saatu aikaan. Galileo on tästä klassinen esimerkki, mutta niitä löytyy myös lähihistoriasta.

Tieteen perimmäinen tehtävä on kyseenalaistaa asioita. Tieteellisellä seuralla on riippumattomana yhteisönä tehtäväkenttä käydä vapaata ja kriittistä keskustelua tutkimuksen sisällöstä ja vuorovaikutuksesta yhteiskuntaan. Metsätieteelliseltä Seuralta tarvitaan rohkeutta edistää tieteellisen tiedon etiikkaa ja tieteen vapautta.

Eeva Korpilahti